

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pesta 31 ianuariu. 12 fauru.

Va esi in fia-care domineca. | Redact. : strad'a Dunarei nr. 3.

Nr. 5.

Anulu VII, - 1871.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Romani'a 2 galbeni.

Leone Gambetta.

Resbelulu presinte, care iritá atát'a timpu | tenite, capitulatiunea de la Sedan... capitulá-
~~toate~~ spiritele din
 lume, si care adi
 se pare in fine a
 se terminá, a fostu
 o lovitura de totu
 aspra a sortii pen-
 tru Franci'a, sor'a
 nóstra mai mare.
 Napoleon, cu mi-
 nistrii sei, insie-
 lati reciproc des-
 pre fortiele lor
 militare, incepu-
 ra resbelulu in
 contra unui ini-
 micu pregatitu de
 ani la acésta lup-
 ta, disciplinatu
 bine si cu o po-
 tere intreita. Ur-
 mările trebuiau
 dara sê fia triste,
 funeste....

Catastrofa ur-
 mã dupa catas-
 trofa a supra
 Franciei insielate.
 ... Perderi necon-

Leone Gambetta.

rea Metzului...
 aceste umplura cu
 fiori intrég'a ome-
 nime.

Franci'a, care
 innainte de res-
 belu se numiá
 mare, gloriósa, ne-
 invinsa... fu is-
 bita la pamentu...
 ea gema ca leulu
 infricosiatu si a-
 metítu de nenu-
 meratele sageti ce
 i se infisera in
 corpulu seu... si
 Europ'a, spre ru-
 sínea ei, cautá cu
 gróza la acestu
 spectaculu cutrie-
 ratoriu.

Franci'a, glo-
 riósa Francia, se
 pareá cá e per-
 duta.... perduta
 cu lasítate.... Se
 pareá, cá sangele
 de erou se corupse

cu totul in vinele poporului francesu... Se parea, câ pét'a négra a coruptiunii si lasfátii e marcata acuma adancu pe fruntea acestui poporu si nici odata nu se va mai poté spelá...

Dar lumea avù sê se descepte numai decâtu din acést'a credintia insielatória.

Stindardulu de onóre si eroismu alu Franciei incepù a falfái poternicu, si inamiculu, mai siguru de préd'a sa, si imbetatu de invingerile sale, tresari, si privi la elu cu suprindere si temere.

Genii, cari numai in momintele cele mai desperate se ivescu in sinulu popóreloru spre a le salvá, se ivira acum si in sinulu poporului francesu si radicara susu acestu stindardu salvatoriu. Poporulu francesu, condusu de acesti genii, aparù delocu éra in intregu eroismulu seu, si facù pe lumea intréga sê privésca la elu cu celu mai profundu respectu.

Pe unulu dintre acesti gení nemoritori ni represinta si portretulu din fruntea foi nóstre, si credemu câ on. publicu cetitoriu romanu va cetí cu placere descrierea biografiei lui.

Leone Gambetta fu nascutu in octomvre 1838. E dara acum numai unu june de 32 de ani. Inca in copilar'fa lui, dovedi dinsulu, câ spiritulu lui e spiritulu lui Muciu Scaevola. A nume tata-lu seu lu-deduse in institutul din Montau, aprópe de Cahors. Inse spiritulu lui liberu nu se potù uní cu strictéti'a militaria din acestu institutu, si elu se simtiea aci'ca unu prisonieriu in carcerulu seu. Intr'o dí scrise tatalui seu urmatóri'a epistola: „Déca nu me vei scapá de aici, mi-voiu scóte unu ochiu. Leone Gambetta.“ Tata-seu aredicá din umeri si nici nu-i respunse. Elu nici unu minutu nu crediù, câ propusulu fiului seu e seriosu. Preste dóue díle inse capetá o alta epistola, dara acést'a de la directiunea institutului, in care i se anuciá, câ fiulu seu, necapetandu respunsu la epistola, si-scóse unu ochiu. Parintele superatu alergá de locu la copilulu seu si se convinse despre adevéruulu tristu. Se ingrigí apoi de cur'a lui, lu infruntá si lu-persuadá sê remana in acestu institutu, apoi ér se indepartá.

Dar a dóu'a dí dinsulu ér primí urmatóri'a epistola de la fiulu seu: „Tata, déca nu me vei duce de aci, mi-voiu scóte si ochiulu celalaltu.“ Si parintele, infricosiatu acuma, grabi rapede la fiulu seu si lu-scóse din institutu.

Esemplulu acest'a din copilar'fa sa, i caracteriséza tóta viéti'a: plina de energia si potere supranaturala a voíntiei.

Elu simtí in sine o aplecare pentru ca-

rier'a juridica, si in 1859 lu-si vedemu ca advocatu in Paris. Renumele lui incede de candu cu cestiunea lui Baudin. Acest'a érá compromisu in miscârilé din 1851, si lovitu in frunte de unu glontiu, morise pe baricadele ce le radicasé. Foile republicane deschisera o lista de subscriere pentru a i se radicá o statua, si subscrierile atát'a fura de numeróse, incátu imperatulu, temendu-se de demonstratiunea acést'a, oprí prin policia continuarea subscrieriloru si confiscá sum'a incursa. Subscriitorii in urm'a acést'a intentara procesu in contra colectantiloru. Gambetta érá advocatulu aperiatoriu, si vorbirea sa, tienuta in caus'a acést'a in decemvre 1868, fu atátu de splendida, incátu atrase a supra-si atentiunea lúmei intregi. Si asié intr'o óra deveni renumitu, si in 1869 fu alesu de deputatu nu numai in primul cercu electoralu din Paris, ci si in Marseille.

Pe langa renume elu si-castigá si o poporalitate mare. Esteriorulu lui e atragatoriu si vócea lui sonóra. E unu oratoru dintre cei mai escelinti. Numele lui e italianu si dinsulu e de origine genezeza.

Pentru insusirile aceste ale lui si pentru luptele sale in camera pentru democratia si in contra regimului, — fu alesu si dinsulu in ministeriulu care se compuse dupa ce fu prinsu imperatulu Napoleon, primindu portfoiulu de interne. Elu au fostu primul care proclamá republic'a inaintea poporului parisianu, inaintea caruia are o poporalitate nespusa.

Ministeriulu nou érá impartitu in dóue: o parte se aflá in Tours, cealalta in Paris. Dar de locu se simtí, câ ministrii din Tours nu au destula energia in momintele aceste critice, si numai unu ministru ca Gambetta potù sê face aceea, sê se suie intr'unu balonu, sê intreprinda o caletoria atátu de periculósa, pentru ca sê-si salveze patri'a.

Sosindu norocosu in Tours, aci fu primitu cu festivitate fórté mare.

Numele lui electrisá deodata tóte arteriele natiunii ingenunchiate; Franci'a se scolá érá din pulverea, unde o dejosira peccatele unui sistemu mincinosu, — si si-innaltiá fruntea cu demnitate, eluptandu-si admiratiunea lúmei intregi.

Ca din pamentu elu creá armate mari si poternice prin energi'a sa, si cu tóte câ nu reesf sê alunge pe inimizii de pe teritoriulu patriei sale, celu pucinu radicá onórea poporului seu inaintea lúmei, si numele seu va fi nemoritoriu.

Suspînulu Romanului.*)

(Pe timpul domniei Fanariotiloru in Romani'a.)

Pana candu, o! Dómne inca,
Pana candu voi mai vedé,
Ca barbarulu ca o stanca
Sê-mi sugrume muma-mea?
Pana candu, o! Dómne mare,
Pana candu vei mai rabdá,
Ca tiranulu cu 'ngamfare
Sê o calce 'n voi'a sa?

Mum'a gome, mum'a plange,
Lacrimandu amaru, doiosu;
Vêrsa lacrime de sange,
Cautandu la ceriu de josu...
Inse ceriulu nu se 'ndura,
Rug'a-i suna insedaru,
Si serman'a creatura
Desperata plange-amaru.

Secoli multi si grei sborara,
Dar de-atunce sórtea ei
E mereu totu mai amara,
Si tiranii-su mai misiei;
Si pucinu de va mai trece,
Se va stinge 'ncetu, mereu,
Si mormentulu crudu si rece
Va 'nghiti cadavrulu seu.

S'a luptatu ea cu virtute,
S'a ostitu ea pré multi ani,
Dar bravurele trecute
N'o scapara de dusmani;
Si dupa luptarea multa,
Desarmata de contrari,
Asta-di suferé insulta
De la crudii sei barbari!

O! atâte chinuri grele,
Câte dins'a a rabdatu,
Aru poté acum sê spele
Ori si ce grozavu pecatu!...
Pana candu dar, Dómne mare,
Pana candu vei mai rabdá,
Ca tiranulu cu 'ngamfare
Sê o calce 'n voi'a sa?!...

— Pan'atunce, candu odata
S'oru scolá toti ffii ei,
Si-oru strigá: „Sê piéra 'ndata
Toti dusmanii ei misiei!“
Si cu manile 'narmate
Voru plecă la lupta toti
Pentru sant'a libertate,
Si voru stinge pe despoti!

Iosifu Vulcanu.

Marti sér'a.

— Novela poporala, prēmiaa. —
(Urmare.)

V.

Bab'a Chib'a.

Déca tieranulu are trebuintia de bani,
merge la jidanu; déca are trebuintia de svatu
séu mangaiare, se duce le preotu; — si déca e
bolnavu, voiesce a-si prevedé vítoriulu, déca
are necesitate de o potere supranaturala, séu
are necasu cu amorulu, atunci merge la bab'a
Chib'a.

Ea la totu morbulu scie lécu, cúnósce tóte
ierburile si buruenele, si unde nu ajuta aceste,
ea chiama de ajutoriu poterea supranaturala;
ea e in legatura cu spiritele necurate. — Bab'a
Chib'a are mare potere!

Déca atare fetioru iubescé ver'o féta, mér-
gá numai la bab'a Chib'a, duca-i unu meru, pe
care ea apoi face facatura, deie-i din merulu
acest'a fetei sê manance, si ea inca lu-iubescé
si se marita dupa elu.

Bab'a Chib'a e medicu, — vragitória; ea
e atotu-potentá, precum credu satenii, si mai
alesu tinerii amorosi, cari se folosescu adese-ori
cu sciinti'a ei.

Ea locuesce intr'o coliba suterana in ca-
petulu satului, care e plina de ierburi si alte
instrumente, cu cari esecuta invocarea spirite-
loru. Ea e atátu de betrana, încátu nime din
satu, nu scie de câti ani e; nime nu scie de
unde a venitu, cum o chiama? Numai asié o
cunoscu toti: bab'a Chib'a. Betranii satului
acolo au apucat'o in colib'a ei, si asié o sciu de
betrana, precum e adi. — Apoi ea la intrebâ-
rile óspetiloru sei numai atát'a li respunde, câ
in fómatea cea mare, (de siguru in anulu 1817)
a umblatu prin Moldavi'a, prin tiér'a turcésca,
ma inca si mai departe, — si acolo a invetiatu
invocarea spiriteloru de la unu escamatoriu
persianu.

Precum se afla pretotindenea câte unu

*) Din o drama istorica a redactorului acestei foi.

pierde-véra, gur'a satului, asié se afla in totu satulu câte o Sibila, ca bab'a Chib'a.

Petru si Veronic'a au intratu pe usi'a colibei tremurandu, se apropiu de spirite. Bab'a Chib'a i-au primitu cu multa afabilitate. Colib'a intru atâta erá de angusta, de toti trei de abí incapeau numai in picióre.

— Tóte-su gata; — díse vrajitórea cu o fatia seriósa si profetica.

Apoi luá o mana de grauntie si o frigare, si predandu-le Veronicei, continuá:

— Na fetu-meu, aci sunt 99 de grauntie, én mergi totu pe drumu spre resaritu pana între hotare; pana acolo, unde mergu drumurile crucisu si este unu rugu. Mergandu vei díce „tata-lu nostru“ de 99 ori si dupa fia-care vei aruncá unu grauntiu indereptu; aibi grige, cá pe candu vei sosí la rugu, sê nu ai nici unulu, — dar grigi nici sê nu pierdi din ele. — Apoi déca vei sosí acolo, vei prinde frigarea cu man'a stanga si o vei bagá in radecin'a rugului; de vei audí ce-va vaetu, nu te teme, numai o baga si mai afundu, — va esí de acolo ce-va si ti-a spune víitoriulu, ti-a spune noroculu....

Veronic'a si-a intinsu man'a tremuranda dupa obiectele misterióse, — si le-a pusu in zadhia.

Apoi bab'a Chib'a a luat o códa de matura si a dat'o lui Petru, dicându-i:

— Si tu Petre, vei merge in cea parte de hotaru, unde mergu drumurile crucisiu, si te vei pune calaresce pe matura — si apoi acést'a in momentul profetírii te-a duce la Veronic'a si-i audí si tu víitoriulu.

Petrea a luat códa de matura si a bagatu-o sub sumanu.

— Apoi grigi, Veronica, — finí vrajitórea, — sê nu cauti indereptu, cá apoi ni-a fi inzedar tóta trud'a; si grigi cá la cea d'antâiu cantare a cocosiului sê bagi frigarea, cá de altmíntrelea spiritele s'oru maniá, si atunci vai de noi... de toti trei....

Veronic'a tremurá si mai tare.

— Acuma mergeti!

Tinerii au esítu, s'au despartítu pe carâri contrarie, unulu in susu, celalaltu in josu, — sê se intelnésca la tînt'a fericirii; o potere supranaturala i va aduce la olalta, li-a descoperí víitoriulu; — dar candu? — si ce víitoriu!...

VI

Secretulu víitoriului.

Nóptea e intunecósa si lina, — pe orizonu se redica negure gróse, cari acopere lumin'a

lunei si intuneca stelele. Indata va fi mediulu noptii; va sosí ór'a tainica, — ór'a supersti-tiósá, candu vrajile invóca spiritele necurate, converséza cu ele si decídu preste destinulu, — preste víitoriulu moritoriloru....

Pe acestu timpu tainicu nu ambla nimene, inca si fierele selbatice se ascundu in pouórele, in culcusiulu loru; — lun'a inca se ascunde dupa unu noru, tóta natur'a dórme, numai spiritele ambla....

In acést'a óra ominósa esu dóue figure din colib'a babei Chib'a, se despartiescu de olalta fara a-si díce, a-si poffí: cale buna! Se despartiescu ca dóue umbre negre in directiuni contrarie. Se ducu cu pasi lini totu inainte, intr'o directiune inceputa, se departa un'a de alt'a, nu cauta in laturi, nu indereptu, fuge un'a de alt'a ca umbr'a dinaintea luminei. — Óre mai convení-voru? séu despartítu-s'au pentru totu-de-una!...

Dupa ce cele dóue umbre au disparutu, totu din acea coliba, pe aceea usia a mai esítu o figura, si urmarí candu pe un'a, candu pe cealalta; umblá ca o fantóma visibila... ca unu spiritu necuratu.

Cine altulu ar si umblá in ór'a acést'a, pe timpulu acest'a?!

Acuma fantóm'a urmaresce numai pe o umbra, pe acea, care merge spre rugulu ce sta între hotare in crucisiulu drumuriloru.

Umbr'a merge totu cu pasi lini si amesurati, vorbesce ce-va incetu, si apoi finesce:

— Nu ne duce in ispita, si ne pazesce de celu reu!

Apoi svirle ce-va din mana indereptu, preste umeru. — Dóra voiea sê sparia fantóm'a din dereptu, sê nu o urmarésca? apoi éra incepe cu unu tonu mai innaltu:

— Tatalu nostru — — —, si finesce tremurandu:

— Pazesce-ne de celu reu!

Fantóm'a o totu urmaresce intr'o distantia amesurata.

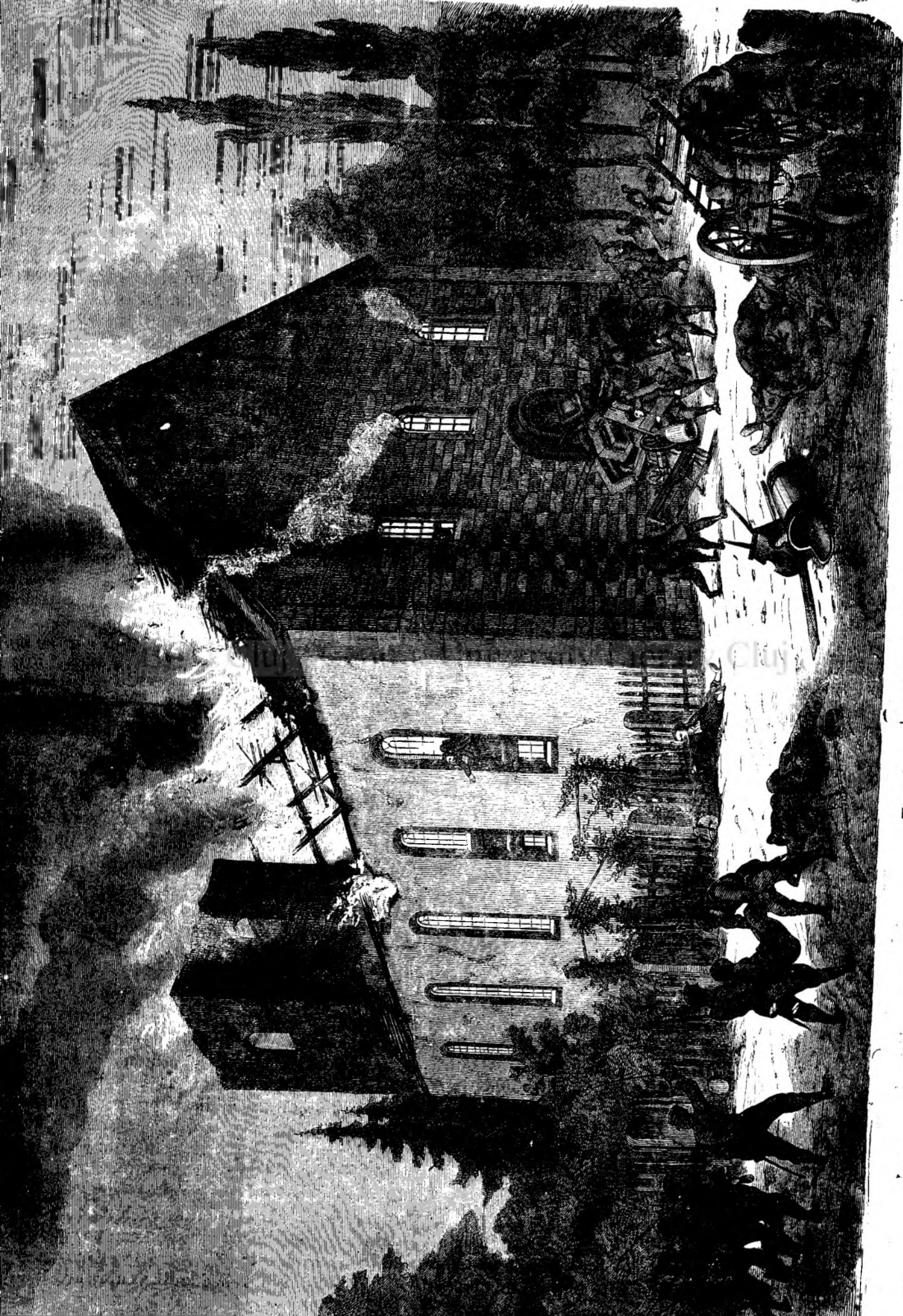
Candu umbr'a a ajunsu între hotare in drumu á statu pe locu si apropiandu-se de rugu cu unu tonu amortítu si tremuratoriu a dísu ultiméle cuvinte:

— Pazesce-ne de celu reu!

Fantóm'a inca a statu pe locu, in distantia amesurata.

In cea parte de hotaru in crucisiulu drumuriloru inca stâ o umbra; si si acést'a murmura:

— Pazesce-ne de celu reu!

Trupele prusiene fugu din Nogent.

Intru acést'a negurele se resfirara, si se miscà unu vintu linu.

Cocosii din satu au cantatu cea d'antâiu, glasulu loru strabateau tainicu si infioratoriu... prin aeru se audiea siovaitur'a aripeloru cum sboru, cum umbla spiretele... Acést'a e ór'a, candu spiritele decídu preste sórtea moritorioru, ór'a candu au putere preste viétia — si mórte....

Candu umbr'a de langa rugu, a audítu cantatulu cocosiloru, a pasítu mai aprópe de elu, a redicatu susu frigarea ce o avea la mana, dar n'a cutezatu sê strapunga radechin'a rugului; a inlemnitu, se temea de spirite... nu cutezá a le invocá.

Ventulu linu a aplecatu o crénga a rugului de dupa capulu umbrei, si spinii ascútíti s'au acatiatu in perulu ei, si in nafram'a de pe capu. Figur'a erá intr'o stare extraordinaria, n'a simtítu nemicu.

Ea stá cu frigarea in mana tremurandu.

Conversarea cu spiritele e periculósa!

Fantóm'a din dreptu strigà infioratoriu:
— Inpunge!

Figur'a agraita tresarì, dar indereptu nu se uità. Se aplecà sê inpunga cu frigarea radechin'a rugului.

Créng'a acatiata in peru o retienù, spinii ascútíti si-bagara unghiele in pele.

Unu spiritu necuratu o retienù, — o sugrumà. Ea scóse unu tîpetu desperatu, scapà frigarea din mana si picà la pamentu.

Nafram'a remase acatiata in crénga, o venturá ventulu cá pe o aripa a cutarui'a spiritu....

Fantóm'a din dreptu alergà la rugu, asceptà ca figur'a sê invóce spiritele; si apoi sê respunda....

Dar figur'a nu va invocá spiritele, nu-si va 'ntrebá vfitoriu: — ea nu are norocu, ... nu are vfitoriu!...

Fantóm'a inzedaru asceptá intrebarea. Se apropià apoi de figur'a ce zacea josu, o agrà; nu i se respunse nemicu. Aceea erá — mórta.

(Finea va urmá.)

Alesandru Onaciú.

Ioana Darc.

(Notitie istorice.)

(Urmare.)

Ea rogá pe unchiu-seu sê mérga la capitanulu Baudricourt din Vaucoleurs si sê-i céra midilocirea pentru a-si poté impliní misiunea.

Unchiulu, indemnatu atátu de nepót'a câtu si de soci'a sa, le implenì dorinti'a. S'a dusu in Vaucouleurs. Inse capitanulu, crescutu sub arme si espartu in batâi, ridea de credulitatea bietului omu. Cum si-potea elu inchipuí câ o tierana de optu-spre-diece ani va face pentru regele si pentru Franci'a ceea ce n'au potutu face mfi de cavaleri, de ostasi si de ómeni politici, prin puterea geniului si braciiloru loru? „N'ai sê faci alta, i dîse elu, far' s'o palmuesci bine, si s'o tramiti la tata-seu.“

Unchiulu se 'ntornà a casa, fara indoie!a, convinsu de vorbele capitanului, si hotaritu a smulge aceste visuri din mintea femeiloru. Inse nimicu nu dâ omului mai multa elocintia si putere decátu amorulu si devotamentulu. Elu nu potù resistá influintiei ce avea nepóta-sa a supra lui. Ea se hotarì a merge in sa si la capitanulu; si unchiu-seu a trebuitu s'o insoce!sca.

Acest'a erá pasulu decisivu. Ioan'a presimtiá, câ in acelu momentu ea parasea pentru totu-de-una famili'a sa, si aceste dulci locuri ale copilariei sale. Ea se despartì cu multa dorere si lacremi; imbracisìa pe amicele sale, mai alesu pe micuti'a si bun'a Mengett'a; ér incátu pentru amic'a sa cea mai mare, Haumett'a, pe care o iubiá mai multu, ea preferì a plecá fara a o vedé, temendu-se, dîcea ea, câ nu se va poté despartì de dins'a candu i va dîce adio.

Imbracata in haine de panura rosia, cum portau tieranele in acelu tienutu, si insocita de unchiu-seu, far' a avé mangaiarea de a vedé inca pentru ultim'a óra pe parintii sei, fiindu silita a plecá fara scirea loru, Ioan'a ajunsu in Vaucouleurs pe josu. Acì intrara la femeia unui rotariu, care o primì cu multa amicia. Capitanulu, ostenitu de obstinat'a staruintia a amenduror'a, a nepótei si a unchiu-seu, se determinà s'o asculte, far' a crede. Candu o vedì, remase miscatu de frumseti'a ei. La intrebàrile capitanului, Ioan'a respunse cu o vóce modesta, inse plina de taría, sustienuta de autoritatea divina a misiunii sale: „Eu viu la dta, in numele lui Domnedieu, a Domnului meu, ca sê dai de scire Dofinului a se tiené bine, si sê nu deschidia bataia cu inimicii sei, pentru câ Domnulu meu i va tramite ajutoriu la média-paresimi... Regatulu nu e alu lui, ci alu lui Domnedieu; dar elu vré ca Dofinulu sê fia rege, si sê aiba regatulu in depositu.“ Ea adause apoi, câ, „Dofinulu va fi rege, in contra vointiei inimiciloru; si ea lu-va duce la Reims sê-lu incoroneze!“

Capitanulu, reflectandu a supra urmàriloru

ce aru poté avé refusarea séu aprobarea sa, si nesciindu ce sê faca, merse si consultá pe preotulu din Vaucouleurs. Preotulu, indoindu-se si elu, si temendu-se de vre-o farmecatoría, crediù cu cale a luá mesure de precautiune. Se imbracà in vestmintele de ceremonía, si merse astfeliu, cu capitanulu, sê faca o visita solemnă junei tierane, la cas'a rotariului. Ea i primi cu modestia si prudentia.

Ei se indoiau; dar poporulu o priviá cu admiratiune, si incepù a crede in misiunea ei, petrunku, atâtu de cuvintele si portarea ce avea, câtu si de frumseti'a ei; pentru câ avea unu exterioru frumosu si placutu. Credemu interesantu a reproduce acé câte-va trasuri esentiale ale portretului seu, asié cum lu-descrie Lebrun Charmettes, care asigura a-lu fi luat dupa unu tablou autenticu:

Ea avea frunte midilocía; ochi mari, despiciati in form'a manduleloru, de o colóre particularia fisionomieloru brune-luminóse, intre verde si brunetu; privirea sa erá melancolica, si de o dulcétia nespusa. Sprincenele, desemnate cu finétia, nu formau nici arcu deplinu, nici linia orizontala; aveau la midilocu o usióra indoitura ce dá fetiei o espresiune nemarginitu miscatória. Nasu proportiunatu si binefacutu. ~~Gura~~ fórte mica; si buze delicate, de colórea rosoloru. Fati'a sa erá frumósa si de o albétia extrema. Perulu, abundantu si de unu castaneu frumosu, erá datu inapoi, si undoiá cu gratía peste gâtulu ei albu si proportiunatu; câtu timpu a fostu in lupte, lu-portá ratezatu in form'a ostasiloru. Candórea, inocenti'a virginala, o curatienia angerésca, ce-va visatoriu, si o espresiune de tristétia formau caracterulu generalu alu fisionoméi sale.

Acéi cari au cunoscut'o, din contimpurarii sei, spuneau, câ vócea ei erá dulce si patrunsiatória; câ ea se exprimá fórte bine; si se vedea in vorbele si portarea sa multu bunu simtiu si multa prudentia, ca si cum ar fi fostu crescuta intr'un'a din cele mai nobile familie.

Tali'a sa erá fina, si mai innalta decâtu midilocía. Membrele sale desî anunciau tari'a corpului, dar aveau multa gratía, si o proportiune deplina. Ea amblá calare si manuiá arm'a cu aceea-si gratía si indemanare, ca celu mai bravu cavaleru.

Pe acelu timpu, in tienutulu unde s'a nascutu eroi'n'a, ómenii si-lucrau mai multu cu cai, buni atâtu pentru resboiu câtu si pentru lucru. Inca de candu erá mica, ea mergea de multe-ori cu fratii sei, si maná caii si mânzii

la pasiune, séu la unu ritu alu castelului, unde-i inchideau de frie'a hotiloru. Apoi pe atunci ómenii erau gata de bataia in totu minutulu. De asemenea si femeile se asiguru in contra toturoru pericleloru, ce li aru fi potutu amenintiá viéti'a, séu mai multu decâtu viéti'a, onórea loru. Robust'a Dorotea a lui Goethe infatísieza unu esemplu espresivu de ceea ce erau femeile in acele timpuri candu nu erá nimic siguru.

Asemene deprinderi corporale óre n'ar fi folositorie, n'ar fi de lipsa chiar si asta-di pentru ambe secsele, atâtu pentru infruntarea trebuintieloru, câtu si pentru pastrarea sanetâtii, si chiar ca midilóce ajutatória ale culturai intelectuale si morale? N'ar trebui ele sê formeze unu elementu esentialu alu sistemului de crescere? Póte fi buna o educatiune care nu tinde a desvoltá pe omu in tóta plinimea sa; ér nu a-lu mutilá, desvoltandu unele parti ale naturai sale, cu neingrigirea, séu chiar in daun'a celorualte? O educatiune buna si o desvoltare libera si deplina produce minuni in natur'a umana.

Dupa visit'a preotului si capitanului se respandi vestea pretotindeni despre jun'a inspirata. Toti vorbiau si se minunau de dins'a. Din tóte partile veniau s'o védia sateni, femei, copii, si ómeni de tóta conditiunea. Unu gentilomu din apropiare, care veni si elu impreuna cu altii: „E bine, draga, i díse elu, trebuie dar s'alunge pe regele, si noi sê ne facemu cu totii Englesi!“ Aceste vorbe erau díse mai multu la adres'a capitanului, care la inceputu nu voiá sê intrevina pentru dins'a „Si cu tóte acestea, inainte de ce-va fi média-paresimi, io trebuie sê fiu naintea, Dofinului; de ar trebui macaru sê mi se ródia piciórele pan' la genunchi, ca sê mergu pan' acolo. Câ nime 'n lume, nici regi, nici duci, nici fíca de rege din Scoti'a, nu póte luá inapoi regatulu Franciei; si nu-i altu ajutoriu pentru elu decâtu mine insa-mi; de si io asiu fi doritu, mai bine a remané si a tórcé langa serman'a mea mama; pentru câ io sciú bine câ acest'a nu e lucrulu meu; dar trebuie sê mergu, si sê facu, câ asié voiesce Domnulu meu...“

— Si cine e Domnulu dtale?

— Domnedieu! — respunse ea.

Gentilomulu, miscatu de aceste cuvinte, i promise pe credinti'a lui, cu man'a 'n man'a ei, câ elu, cu ajutoriulu lui Domnedieu, o va conduce la regele.

(Va urmá.)

M. Strajanu.

S A L O N U

Conversare despre — conversare.

— Dupa Saphir. —

Scal'a societății moderne.

Testulu, care l'am alesu ca devisa pentru acésta conversare cu dvóstre, on. cetitórie, se afla depinsu in tóte orasiere si orasierele: acei'a e „ut, re, mi, fa, sol, la“ a tonului de conversare sociala in genere.

Testulu acest'a se 'mparte in 2 parti; in „Nimicu“ si in „Ce-va.“ Me rogu dar de atentiunea dvóstra pentru partea prima, pentru

„Nimicu.“

Nimicu, nu e de feliu unu astu-feliu de bagatelu, precum amu cugetá; nu dóra, pentru cá lumea s'a creatu din nimicu, cá-ci acelu nimicu care a esistatu 'nainte de crearea lumii, e intr'adeveru nimicu in comparatiune cu acelu nimicu, care a resaritu deodata cu crearea lumii; astu-feliu încátu amu poté díce: La inceputu erá totu nimicu si din acestu nimicu s'au formatu mai multe mimicuri, de cátu cáte sunt aici: Lumea si lumin'a, ómenii si — turcii; animalele si otentotii etc.

D'ca lumin'a ar fi mai multu decâtu nimicu, atunci ar trebui sê fia unde-va, de óre-ce a fostu creata; unde-i inse lumin'a? Cautámu lumina, nu gasimu nicairi lumina, pucin'a lumina, care a esistatu candu-va in raiu, a fostu prim'a nefericire a omenimii; cá-ci déca nu erá lumina, Adam nu vedea pe Eva, Eva nu vedea sierpele, sierpele n'ar fi vedíutu merulu, si noi amu fi inca toti si acuma in raiu. Noi avemu facia séu candela, dar nu lumina; ba inca si d'aceste numai atâtea, cáte sunt necesarie pentru d'a vedé cátu e de 'ntunerecu! As é-dar, din pré-adamiculu nimicu, s'au formatu o multíme de mimicuri, si unulu din asta multíme, e si tonulu fundamentalu, séu „Tonic'a“ societății noastre moderne.

Tonulu óre-carei societăti insemnédia sunetulu, séu valórea ei relativa la proportiunea inaltíimii séu josimii; noi inse ne reducemu a cautá insemnatatea originaria a acestui tonu, cu privire la proportiunea lungimii si latímii.

Sistemulu totu-de-una a predominatu artille. Cá-ci precum potemu numí o banca sistema de scaune, o strada sistema de case, si frisur'a cu bucle a dameloru sistema de atragere, astu-feliu potemu numí fiacare societate o sistema de tonuri, compusa din mai multi ómeni individuali.

Mesur'a determinata pentru aceste tonuri se numesce *bon-ton*, — cu tóte cá esistu 2 felii de *bon*, cari inse nu totu-de-una se 'ntelnescu, acestea sunt „bon sens“ si „bon ton“ é acolo unde se 'ntelnescu acesti doi *bon*, se íe de mesur'a tonurilor, *bonbon*-urile din cofetarie.

Pentru complet'a armonia a conversării sociale trebuie sê cuprindemu o octava intréga, adeca:

C, D, E, F, G, A, H.

C: Cultura, D: Demnitate, E: Elegancia, F: Finétia, G: Gustu, A: Amabilitate, H: Humor.

Tóte aceste, si inca multe alte facultăti, sunt ne-

cesarie pentru a ne poté disting. si petrece in combaterea ideiloru de conversare sociala. Conversarea e o miscare fórté repede a mintii, multu mai repele, de cátu aceea candu cetimu vre-o carte cátu de buna. Conversarea chiarifica conceptele, ageresce poterea judecării, produce idei in abundancia, promovédia geniulu creatoriu; descépta satir'a si umorulu, introduce ilaritatea, intretiesendu din candu in candu si coltiuri ascutíte, margini taiatórie din viéti'a seriósa. Chiar pentru aceea e secsulu femeie-cu in genere multu mai ingeniosu decâtu celu barbatescu; pentru cá vorbesce multu; pentru cá fara d'a vorbí nu póte traí; pentru cá vorbesce ca sê traiésca si traiesce ca sê vorbésca.

S'ascultámu numai in cercuri mai mari séu mai mici de conversare, cum se 'mpenédia si decorédia nimiculu!

Nimiculu societăti noastre nu e unu nimicu golu; cá-ci noi cu diligintia ni intrebuintámu tóta elocint'a spre a-lu premarí, intorcédu ni sucindu totu acél'a-si nimicu, si cu capulu si cu piciórele 'n josu; acestu nimicu ambla apoi cersíndu pe la toti, fia-care i arunca denarii, si i pare bine cá si a implinitu detorint'a.

Conversarea sociala trebuie sê fia o prosa usioru inteligibila si placuta; totu-de-una se poftesce ca conversatoriulu sê domné ca a supra conversării, é nu conversarea preste conversatoriu. La noi vorbescu cáte 7—8 d'odata par' cá aru voi sê nu-i intielega nime. . .

In Franci'a vedemu vorbindu-se frumosu si cugetandu-se rapede; pentru aceea si conversarea curge fórté fluidu si fara intrerumpere, cá-ci francesulu candu intra in societate, depuno 'n antisiambra nu numai caputulu, ci si oficiulu seu, si intra in societate numai ca unu simplu omu socialu. La noi inse in societate fiacare pórtá oficiulu legatu la grumadiu ca unu servietu; judele, profesorulu, comerciantulu, militarulu, remane si in societate totu acél'a; fia-care vorbesce in sfer'a sa, de nu se 'ntielege unulu p'altulu; astu-feliu conversarea nu jóca printre coloru frumóse si libere, ci fragmentele de vorbiri singuratiche inóta unulu pe langa altulu, ca oleiulu si ap'a, far' a se poté contopí.

Asié dar, conversările noastre nu sunt inca nici unu nimicu generalu, ci numai unu nimicu desmembratu. Din nimiculu celu mare dara, care a esistatu 'nainte de crearea lumii, nu s'a formatu numai nimiculu universalu alu lumii, ci din acestu nimicu universalu s'a formatu inca desmembratulu nimicu alu conversării sociale, si din acest'a s'a formatu si partea asta prima a conversării mele cu dvóstre.

Acum ve rogu, dupa ce amu finitu cu „nimicu“, sê-mi permiteti a díce ce-va si despre partea dóua, adeca despre

„Ce-va.“

E necontestabilu, cá totu-si trebuie sê fia unu „Ce-va“, care ni atrage si ne incatenédia in societătile noastre; si acelu „Ce-va“ de siguru e secsulu frumosu. . .

Acum impartímu tonulu societăti éra-si in 2 felii, in „dur“ si in „moll.“ Barbatii apartienu tonului

„dur“, femeile tonului „moll.“ Caracterul tonului „dur“ pórta timbrul agerimii, alu precisiunii, vioiciunii, picanteriei; tonulu moll e fragedu, gingasiu, delicatu, elegicu, finu, simtítoriu etc. . .

Atátu bucurí'a, cátu si dorerea conturba egalu identitatea naturei spirituale a omului. Natur'a spirituala trebue sê nisuiésca a devení dómn'a ambeloru simtieminte, dandu aventu liberu simtieminteloru, cari i inunda anim'a, traducéndu-le in musica, poesía, séu cantare, cari apoi redau temperamentulu normalu alu spiritului si alu animei. Fia-care acordu alu simtieminteloru se anuncia prin sunetele lui proprie. — Cum e in musica, asié e si in vorbire, numai cu acea diferentia, cá music'a influintiédia a supra nerveloru, precandu vorbirea a supra spiritului. Acordulu simtieminteloru animei prin musica e incatenatu matematicesce, precandu prin vorbire posede miscare libera, terenu nemarginitu in timpu si spaciú; music'a operédia pe cale fisica, cuantitativu; ér vorbirea pe cale fisica, calitativu.

Barbatii, venindu in societate obositi spiritualminte séu fisicalminte de lucrârile de preste dî, nu aducu cu sine nici macaru vointi'a de a petrece pe altii, ci voru numai sê se petróca, voru sê se reculéga; considerandu sér'a séu societátile, ca o sofa pe care se légana in comoditate. Precandu femeile vinu cu deplina poteri, diu'a le servesce numai ca preparativa pentru séra; viéti'a sociala e chiamarea si totu d'odata instinctulu lorú.

Barbatii au necesitate totu-de-una de impulsu pentru a conversá; ei au necesitate de insufletire, de entusiasm, séu de vre-o idea fisa, pentru a conversá cu energia, petrundiatoriu si rapitoriu. Femeile, — conversédia cu voia libera, ele improvisédia, nu traganescu cuvintele, nu pronuncia nimicu timidu, — conversarea lorú e placuta, mladiósa; vorbirea lorú curge ca unu perú din isvoru ilaru; si cu tóte cá perúlu nu e profundu, dar celu pucinu e limpede, in elu se reflecta ceriulu azuru si floricelele de pe malu.

Barbatii au comór'a ideiloru, dar posediendu-o numai in bancnote de cele mari, nu o pré potu aduce in cursulu vietii sociale. La femei se afla mai numai monete de cele mici, merunte, cari apoi circulédia si suna fórte placutu.

Precum se distingu barbatii in privinti'a constructiunei mai solide a corpului, de gingasi'a si fin'a constructiunei a femeiloru, asié se distingu si prin idei mai puternice si mai reale, de ideile frumosului si idealismulu femeiloru.

E o aparintia esceptiunala in natura, cá tocmai guriti'a cea mica si plina de farmece a femeiloru, iubez se pronuncie cele mai grandióse cuvinte; d. e. Domnedieire, angeru, ceriu, triumfu, sentintia, ananema séu adoratiune etc. Chiar si in privinti'a complimenteloru se distinge surprindiatoriu tactulu femeiloru in comparatiune cu cel'a alu barbatiloru; barbatulu celu mai seriosu e adese-ori sedusu de cáte unu simplu complimentu séu de cáte o lingusíre provenita din partea unei femei; pe candu femeile pretindu complimente pline de spirit, agere, semnificátorie; lingusíri estraordinarie.

Pe langa acestea nu numai paunasi gasescu in radielu secului frumosu comóre de amabilitate, gratie, umoru si galanteria, ci si observatorii cei mai seriosi din viéti'a, recunoscú cá conversarea cu dame ni cultivá moral'a si simtiulu esteticu. Femeile recunoscú pu-

cinulu talentu ce posedu barbatii pentru viéti'a sociala, si inaintédia numai decátu cu arme in contra „timpului lungu“ in fia-care societate. O jumetate de ciorapu, unu ghemu si cincii ace sunt armele cu cari ataca mai antáiu defensivu „timpulu lungu“ facéndu latiuri si inlatiundu-lu dimpreuna cu sér'a lungu.

Impletirea de ciorapi servesce femeiloru si de scutu in societate, cá-ci prin impletire ele scapa adesea de unele perplesitáti, incungiura d'a vedé séu a audí nescari lucruri, ce ele n'aru voi s'auda séu sê véda; cele cincii ace sunt totu atáte parafulgere de rosietie si descolorári a fetiei; ocaziunea cea mai buna pentru a-si plecá in ori-ce momentu ochii.

S'apoi inca d'aru scí barbatii, cáte suspine, dorintie, perplesitáti, rogatiuni ferbinti, si lacrimi amare sunt impletite in cáte unu ciorapu? cu cáta pietate aru priví ei, uniculu fidentialu discretu a secreteloru placeri si doreri!

Barbatii inse nu sciu ce sê faca cu manile; mai se jóca cu lantiulu de la orologiu, déca au, mai scriu cu degetele pe mésa séu pe genunche, si-ordinédia apoi perulu séu cravat'a, séu se jóca cu tabacher'a, séu si-sucescu mustetiele dupa degetu, séu intorcu cáte o butáica de hartia intre degete, in locu d'a intórce si suciu objectulu conversárii.

Dar totu-si, ca sê nu li se para timpulu lungu, in fine se punu cáte 2, 3, si jóca cárti, Whist séu L'homme, cu cáte 52 de carti, cugetandu cá nici n'aru poté decurge altufeliu cele 52 de septemani dintr'unu anu. Femeile celu pucinu talmacescu cele 13 carti a lorú, spre es. La unulu cugeta cá 'nsemnédia: Pe unulu trebue iubitu, si nu pe mai multi! La doi, cá totu-si e mai bine a fi parchia. La trei, poterea gratiloru. La patru, cele patru temperamenta. La cincii, poterea celoru cincii organe. La siese, afacerile casei din cele siese díle ale septemanei. La siepte, corpurile principale cerezsi: sórele, lun'a, Mercuru, Venus, Marte, Joe, si Saturnu. La optu, regeneratoriulumei dupa diluviu: Noe, soci'a lui, trei fetiori si trei norori. La nóue, cele nóue muse far' de cari nu potu esiste gratuite. La diece, ciudat'a constitutiune, cá nul'a prin adaugerea unei unimi devine la valóre asié mare, si cá unimea acésta inse numai prin nula are de diece ori mai mare valóre.

Candu femeile alérga la mésa de jocu, e numai o satira a supra barbatiloru, ér déca barbatii jóca 'n carti, atunci ei nu facu satira a supra femeiloru, ci a supra lorú insii-si. Femeile depunu cu cartile si joculu din mana, precandu barbatii depunu numai cartile din mana si jóca in minte mai departe, astufeliu incátu adese-ori confunda femeile lorú cu Coeur séu Caro-dame din jocu, in momente d'aceste sunt apoi si multu mai afabili cu ele, decátu de comunu.

Pentru conversarea sociala nu e destulu a avé numai talentu, ci trebue sê fia cine-va si geniú socialu, conversandu rapede, far' a cugetá multu, aruncandu cugetele astufeliu, precum le simte in momentulu acela; geniulu creédia si ornédia idei din tóte partile lumei, din tóte regiunile naturei, le investmenta cu ideile sale proprie, cari de si aparú câte-odata fantastice, dar nici odata bizare. Se 'mpedeca, se contradíce unu astufeliu de geniú, séu e chiar invinsu in conversarea sociala, triumfulu e numai in renunsiare, si elu cade ca Leonidas, caderea lui i maresce glori'a.

Satiriculu e candel'a ardienda in societate, elu iluminédia prin glumele sale tóte; dar glumele-i sê nu fia vatemátorie. Satir'a lui sê luminedie, dar sê nu

aprindea, sê stralucêsca, fara sê rapêsca ilusiunea. Umorulu sê se redice ca o racheta in aeru susu, esplodandu sê resfire diverse colori, si schinteile sê nu cadia indata inca ardiende josu pe societate, ci numai mai tardîu dupa ce s'au stinsu, intre esclâmările de: Ah! a privitoriloru!

Cu totulu altu tablou ni presinta in societate amoresatii. Unu amoresatu, fia acel'a satiricu sêu genu socialu, e unu semidieu in societate, dêca idealulu lui e de fatia, o nula inse, o lira fara cõrdê, dêca acel'a lipsesce. In ori-ce casu amoresatii nu se numera in societate, pentru câ ei totu-de-una formédia unu statu in statu.

Acum inse cugetu, câ va fi bine sê finescu cu „Ce-va“, care, precum vediurati, inca nu-i mai multu sêu mai pucinu decâtu — „Nimica“, — si-apoi dvõstre ati speratu, câ vi voiu spune — ce-va, — si eu v'am spusu inca si — nimica.

Traianu Popescu.

Curierulu modei.

(A se vedé suplementulu.)

Suplementulu alu 2-le alu nrului presinte infatîsieza cele mai nôue modele de lucruri femeiesci. Le vomu descrie aci numai pe scurtu, de ôre-ce onorabilele nôstre cetitõrie si fara vre-o descriere mai detaiata le voru poté intrebuintia.

Nru 1. E a patra parte a unei acoperitõrie de tull cu mullu in lucru de aplicatiune.

Nru 2. Desemnu pentru cosiarca, tienatõrie de ace etc. Originalulu e gatitu din atlasu verde. Liniele sunt cosute cu fire de aur.

Nrii 3 si 4. Monogram: H. R. si I.

Nru 5. Decoratiune pentru coltiuri.

Nru 6. Monogram: P. L., brodaria alba.

Nrii 7 si 8. Coltiuri de gulere.

Nrii 9, 10, 11, 12, 13. Diverse decoratiuni pentru suene, perine si alte cele.

Nru 14. Desemnu pentru asternatura de lampa, din atlasu verde (brodaria plastica.)

Nru 15. Pentru coltiuri de perina, acoperitõrie de patu.

Nru 16. Guleru.

Nru 17. Monogramu: „Anastasi'a.“

Nru 18. Paharu cu monogramu: „A. S.“

Nrii 19, 20. Monogram: „Aureli'a“, „Elen'a.“

Nrii 21, 22, 23, 24. Diverse decoratiuni pentru cornuri.

CE E NOU?

** (Unu reportu intardiatu.) Anunciaramu inca in tõmn'a trecuta, câ junimea romana din Satu-mare a arangiatu la Baia-mare unu concertu si balu in favorulu teatrului nationalu romanu si alu institutului de fete romane in Crisiana. Dupa o lunga tacere in fine, dîlele trecute primiramu o insciintiare, câ intreprinderea junimei amintite a avutu unu succesu destulu de imbucuratori. Resultatulu materialu, ce e dreptu, nu e pré mare, câ-ci junii diletanti avura a se luptá si ei cu indiferentismulu multora. Vinitulu curatu a fostu 60 fl. Socõta se va publicá, indata-ce vomu poté reportá despre ea in siedinti'a comitetului.

** (Inmormentarea lui Eötvös) s'a inceputu la 5 fauru dupa média-di, asistandu la acêsta festivitãte funebrala unu publicu numerosu, si fiindu represintate la ea tôte corporatiunile din capital'a Ungariei. Insu-si regele fu represintatu prin unu tramisu alu seu. Cadavrulu se santî, si in diu'a urmatoriã o deputatiune a camerei deputatiloru lu-petrecu la Ercsi, unde se inmormentã in cript'a familiaria.

** (Parintele Olteanu) noulu episcopu alu Lugosiului, de câte-va dîle petrece in Budu-Pesta.

** (Baluri.) Corulu vocalu romanescu din Timisiõr'a va dá in suburbiulu fabricu, in sal'a bereriei, la 2/14 fauru unu balu in favorulu seu. — Inteliginti'a din Baitia zarandana va da la 11 fauru unu balu in favorulu scõlei de acolo. — Societatea pentru ajutoarea scõloru poporale din comitatulu Zarandului va dá unu balu in 13 fauru la Baia de Crisiu, in favorulu fondului Societãtii.

† (Necrologu.) Iosifu Popu, directorulu dominiului episcopescu de Beiusiu a repausatu la Oradea-mare in 8 fauru. Fia-i tierin'a usiõra!

† (Necrologu.) Intr'unu timpu de abié trei ani de dîle, neimpacat'a mõrte secerã siese suffete din un'a dintre cele mai nobile si mai pretiuite familie romane din Bucovin'a, adeca din famili'a Costinesciloru, atãtu de respectata in tier'a nôstra, pe câtu de venerata e si memori'a acestui neamu si nume, descindietoriu cu fama istorica de pe timpurile lui Stefanu celu mare, si pe câtu de adeverati, zelosi si devotati au fostu Costinescii pururea patriei, natiunii si bisericii nôstre. Petrecuramu mai anu-tiertiu la eternulu repausu pe Iancu cav. de Costinu, proprietariulu mosfiei Sipeniti; pucinu dupa acea pe fratele seu, cetat anu si proprietariu din Suciav'a, Ionica Costinu, si in scurtu intervalu dupa mõrtea acestui veteranu si veneratu barbatu, pe alu treilea frate alu loru, pe maiorulu de cavaleria Georg. Costinu. Nu multu dupa aceste triste despartiri, duseramu la grõpa pe jun'a dõmna Victoria Petrino, soc'ia renumitului nostru poetu Dumitru Petrino, si fiica a sororei celoru trei Costinesci; si era-si in scurtu timpu dupa acêsta insociramu apoi la momentulu rece pe dõmn'a Agnes Popovici, soc'ia lui Iancu cav. de Popovici, membru alu familiei Popovicieniloru, carea e la noi respectata si renumita atãtu prin patriotismulu si natiunalismulu ei adeveratu si activu, câtu si prin multele si marinimõsele ei fapte umane si filantropice. Dar si acêsta dõmna, Agnes Popovici, fu fiic'a mai susumentionatei sorori a Costinesciloru, a dnei Pulcheri'a Costinu, casatorita Buchentalu. In 14/2 ian. a c. repausã si insa-si acêsta dõmna Pulcheri'a, soc'ia boeriu-lui Teodoru cav. de Buchentalu, proprietariulu mosfiei Mihalcea de langa Cernauti, in etate de 60 de ani. Inmormentarea ei se fach in Mihalcea prin S. S. Archimandritulu diecesanu, dlu Teofilu Bendell'a, mai multi preoti, diaconi si clerici seminariali si in fiinti'a de fatia a unei multîmi mari de rediesi si poporu, precum si a mai toturoru boeriloru nostri natiionali din Bucovin'a. — Repausat'a a fostu in cursulu intregi sale vietie, una romana din tõta inim'a, cu cuventulu si cu fapt'a; precum este si aflancu intristatulu ei sociu, si cum dîseramu, câ erau si repausatii ei frati Costinescii si repausatele sale fiice, Agnes si Victori'a. Si acêsta amõre catra natiunea sa a doveditu-o repausat'a dõmna Pulcheri'a inca si cu limba de mõrte, testandu din averea sa propria 150 fl. pe anu pentru scõl'a romana din comun'a Mihalcea, unde ea acum repausêza intr'õ rip-

ta cu unicele sale fiice, numitele dómne Agnes si Victori'a. Fia-i t'erin'a usi'ora si memori'a eterna! — Bucovin'a, 20/8 ian., 1871. („Fed.“)

Din strainetate.

= (*Préd'a de resbelu a Prusiloru.*) Despre préd'a de resbelu a Prusiloru, facuta pana la capetulu anului 1870, ni relatéza oficiosulu „Staatsanzeiger“: „In prinsóre sunt 10,067 oficieri francesi, 303,842 de ostasi gregari nevlunorati; tunuri luate sunt 4,130 si 112 vulturi de batalia. De la 1871 încóde s'a sporitu numerulu oficieriloru prinsonieri cu 200, a gregariloru cu 20,000, a tunuriloru cu 540, a vulturiloru cu 3. Din acestia sunt 10,031 de oficieri si 265,884 de gregari internati in statele germane confederate. In cetáti sunt internati 3,973 de oficieri, 220,887 gregari, éra in orasie 4,593 de oficieri si 4,446 de gregari. Locurile, unde se afla prinsonierii cei mai multi, sunt urmatóriele: in Stettin 15,942, in Erfurt 11,403, in Magdeburg 23,936, in Glogau 13,158, in Neisse 12,142, in Wesel 18,279, in Köln 18,369, si in Mainz 22,163 de insi. Din acestia fugira pana la capetulu anului trecutu: din cetáti 12 oficieri si 40 de gregari, éra din orasie 26 oficieri si 28 gregari. O parte inse fura prins. Morira 48 oficieri si 586 gregari. Dintre ei cetescu si scriu 180,639; éra 6250 numai scriu ce-va séu numai cetescu. Asié dara sunt 78,995 cari nu sciu nici scrie nici ceti.“

= (*Louis Blanc*) — dupa cum ne insciintéza o fóia francesa, — va descrie istori'a bombardárii Parisului.

= (*Dr. Livingstone.*) renumitul caletoriu africanu, despre care amu scrisu si noi intr'unu nru din anulul trecutu, descriindu venatóriele in contr'a crocodililoru infricosiati din Afric'a tropica, — dupa cum ni relatéza nesce epistole din Potsefstroom, a moritu.

= (*Umanitatea Parisieniloru.*) precum serie corespundintele lui „Daily News“, e nemarginita. Nici ideea n'am avutu pana acuma, serie elu, despre umanitatea poporului francesu. In Angli'a mi-inchipu'am, cá e unu poporu frivolu si fara anima. Acuma sum convinsu de abnegatiunea, umanitatea si darnic'i'a lui cea mai admirabila. Seracii din Paris sunt intr'o lipsa necredinta, dar acesti seraci supórta sórtea loru desperata cu unu eroismu inuimitoriu; ér avutii, impartu totu ce li-e superfluu cu acesti seraci, ca cu nesce frati.

= (*Edmundu About.*) unu scriitoriu genialu francesu, serie in „Soir“ urmatóriele despre tunurile lui Krupp: „Aceste tunuri au unu limbagiu nemtiescu, ele in continuu resuna, cá: „Dumm! dumm!“ Cuventulu acest'a „dumm“ are aceea-si insemnatare cu cuventulu francesu: „inbécile.“ E unu cuventu acest'a: duru, barbaru si nemnu de animale, dar e cuventu nemtiescu, si acesti'a lu-repetiescu acum desu in contr'a francesiloru, resonandu de pe budiele loru cuventulu loru placutu: „dumm!“

= (*O arma periculósa arabica.*) Francesii, in lupt'a loru desperata, asiediau multa sperantia in 300 de calareti arabi, sositi din Algiri'a. Acestia ti-paru, la prim'a vedere, ca nesce militari din evulu mediu. Sunt inarmati cu iatagane, pumnare, revolvere si chassopot-uri; dar afara de aceste fia-care mai are câte-o arma periculósa numita: „matraque“ si care e asemene armei mexicane: „lasso.“ E in form'a unei verige, avendu mai multe unghitie, si calaretiulu o arunca

pana la indepartare de 10—15 stangini, acatiandu cu siguritate in unghitiele infricosiate pe inamiculu seu. Arabulu calaretiu tiraia apoi victim'a sa dupa sine, care in câte-va minute devine bucati, si apoi éra si-arunca arm'a sa dupa o nóua victima.

= (*Diurnalulu din London „Times“*) sub blocarea Parisului facú servitii fórté insemnate locuitoriloru de aci. Anume, ambasadorulu republicei nordu-americane Washburne, avuse de la cuartirulu generalu prusescu aceea permissiune de a-si aduce tóte epistolele si diurnalele sale de la statiunea anteposturiloru prusesci, dar sub cuventulu de onóre, cá nu va relatá nimic regimulu francesu despre operatiunile belice prusiene. Ocasionea acést'a bine venita o intrebuintia diurnalulu „Times“ intr'unu modu fórté istótiu, deschidiendu o rubrica pentru epistole si insciintiári private de la consangeni si amici a parisieniloru nenorociti. In fruntea acestei rubricé éra Washburne rogatu a impartasi tóte aceste epistole si insciintiári persóneloru competente, ce bravulu cetatianu americanu nici nu intardiá a indeplini.

= (*Istori'a unei bombe.*) Prim'a bomba, aruncata de germani pe Mont-Avron, are urmatór'i'a istoria trista: Heinzler, comandantele legiunii a siese de gardisti mobili, siedeá la mésa in localitatea sa, dimpreuna cu feme'i'a sa si inca optu amici ai sei, si intre glume de totu felulu, gustau din bucatele pucine ce erau puse inaintea loru. — „Déca ni-ar aruncá prusienii o bomba, — observá glumindu unu oficieru de la mésa, — in locu de untu, ni-amu unge cu ea panca.“ Si abiégatá cuvintele, in minutulu acél'a si cadíu o bomba in midiloculu mesei. Siese dintre dinsic de locu si cadíura morti; comandantele fu greu ranitu; numai feme'i'a lui si mediculu legiunii nu fure raniti.

= (*Inscriptiunea de pe insemnulu lui Moltke.*) Regele, acum imperatulu Wilhelm, si-petrecú timpulu seu in Versailles si cu aflarea unei inscriptiuni nimerite pentru unu insemnu cu care cugetá a-lu onorá pe generalulu Moltke. In urma aflá urmatóri'a: „a precugetá, apoi a cutezá.“ — O fóia francesa observá la acést'a cá mai bine ar fi fostu déca betranulu rege ar fi cugetatu la adevéru si ar fi aflu urmatóri'a inscriptiune: „Insielare, apoi furtu.“

= (*Unu profesorulu renumitu din Berlinu.*) care nu se ocupá multu de seculu frumosu, se decise, nu de multu, a se inorá in fine si elu. Convenindu cu o copila tinera si frumósa, fara multa eticheta o intrebá: „Voiesci sê fiu soci'a mea?“ — Copil'a rosíndu respunse, cá: „Ba.“ — Nu prâte multu éra convenira la olalta, dar acum copil'a, lu-agral. „Aduci-ti a minte, die profesorulu, — intrebá ea, de convenirea nóstra de mai nainte?“ — „Aducu.“ — „Si scí ce m'ai intrebatu?“ — „Sciu.“ — „Mai scí inca ce ti-am respunsu?“ — „Si aceea o sciu.“ — „D'atunci mi-am schimbatu parerea“, — observá copil'a cu multa dulcétia. — „Si eu“, — respunse profesorulu flegmaticu.

Felurite.

= (*Trupele prusiene fugu din Nogent.*) Prusienii, cuprindiendu Nogent-ulu, lu-pustíra, ca pe tóte satelo si orasiele unde ajunsera, rapinlu tótu ce numai potura si aprindiendu-lu apoi. Ilustratiunea din nrlu presinte, ni represinta acelu momentu candu prusienii, dupa ce aprinsera si jefuira Nogent-ulu, fura d'odata surprinsi

de franc-tireurii francesi, si adusi in confusiunea cea mai colosala. Acestia nu mai scieau: scape-si pe ranitii lor, scape-si jafurile facute séu sé se scape pe ei insii-si, luandu fug'a. In urma inse, nu li mai remase timpul de alesu, si trupele prusiene, in disordinea cea mai mare, scapara prin fuga, lasandu tóte jafurile, toti ranitii si o multíme de prinsionieri.

Glume si nu pré.

— Spune-mi, ce se respandescu mai tare in lume?

— Relatiunile de amoru si cartile, déca sunt — oprite.

— Nu cunosci dam'a aceea? — intrebà intr'unu balu unu june pe unu amicu alu seu, aretandu pe o dama care erá multu mai frumósa decâtu — de comunu.

— Nu sum cunoscatoriu de picture, — respunse acest'a.

O domnisióra, care nu pré erá jocatória buna, aflandu-se intr'unu balu, mai multu siediu decâtu jocà.

— De ce nu joci? — intrebà ea pe unu veru alu ei care se apropià de dins'a.

— N'am cu cine.

— Dar tu de ce nu joci? — o intrebà apoi elu.

— Pentru câ — am cu cine, — respunse ea su-riendiundu dorerosu.

Neplaceri mici dar fórté amare sunt:

1. Déca faci o serenada amoresei, si in diu'a urmatória affi câ dins'a n'a fostu — a casa.

2. Déca ai cataru, si ti-ai uitatu a casa mar'am'a.

3. Déca mergi intr'unu baletu, esti scurtu de vedere si ti-uiti a casa — ochianulu.

4. Déca intr'unu momentu solemnu, ti-vine o idee comica si trebue sé — ridi.

5. Déca atingi aspru umerii óre cui-va, crediendu, câ e amicul tu; acest'a se întórce si vedi inaintea ta pe unu — creditoriu.

6. Déca scrii unu articulu in diurnalu, si unu amicu alu teu, fara a scé câ tu l'ai scrisu, ti-lu — critica cumplitu.

7. Déca mam'a e mai frumósa decâtu fét'a si vrei sé fii in tóte — cu eticheta.

Unu tieranu care nici odata nu a mai fostu in teatru, capetà de la unu domnu unu biletu gratis, si astfeliu se duse si elu in teatru. Se cantá unu tertietu. Tieranulu infuriandu-se deodata, si-radica pumnulu si strigà: „Misieii, pentru câ am intratu gratis, ei canta d'odata, ca sé gate cu atât'a mai curendu!“

Gâcitura de semne.

De Anastasia Leonoviciu.

†! *9 = 1213 = 7:8. : 14 = 9 = 13†13.: -12: 14*12.:
1311.: 2 = 13†11*.:!
13.: 3.: 1222.: 1013* 2 =: 13* *9 1011.: 5*: 11: 13*, 14.:
3* 2 = 14* 12: 7: = 131†11 = 13:
9: 11.: 8 = 9.: 3.: 2 = 13: : 8111 = 13†13: 7: 1311.: 2.:
2 = † 47†11.:,
9: 8 = * 12: 14.: 9* 11.: = - * 3† 89 =, * 91311: 9: 12: 47.: 13:
* 91311* 1213 = 13.:.

Deslegarea gâciturii de semne din nr. 1.

„Emilia Ratiu.“

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Luisa Murgu n. Balcu, Ersilia Magdu, Ana Cigareanu n. Ratiu, Paulina Pelle, Vilma Szántay, Anastasia Leonoviciu, Teresia Popdanu, Maria Popdanu, Iulia Popu, Maria Demianu, Maria Ciacianu, Elena Papiu, Elena Crainicu; si de la domnii: Charitonu Andronu, Iosifu Popescu, Mihaiu Tinca, Iosifu Popu, Mihaiu Bradiceanu.

Post'a Redactiunii.

Dómnei I. I. Doinele poporale din Biharea se voru publicá. Multiamita!

Cosiozna. Din semestrulu primu alu anului 1870 nu mai potemu servi cu esemplare complete.

Baia-de-Crisiu. Multiamimu „dimpreuna cu stimat'a familia“ pentru invitatiune. Dar fiindu pré ocupati, ni vomu tramite numai — „Familia.“ Salutare cordiala la toti!

Mineu. Multiamimu de svatulu, ca se edâmu carti de jocatu romanesci, dar nu-lu potemu primi. Nu aspirâmu la titlulu de — „carturariu.“

Domnisiórei A. F. Dorinti'a dtale s'a realizatu in suplementulu nrului de adi. Amu dorí déca si alte abonante ale nóstre ne-aru insciintia astu-felu inainte, ce dorescu se publicâmu in aceste suplemente?

Sucéva. Pentru nrui reclamati nu este a se solvi nimica. Noi satisfacemu cu placere tóte reclamatiunile; dar ne rogâmu, ca acele sé se faca numai decâtu, si nu peste 7—8 luni, câ-ei atunce cu tóta bunavointi'a nóstra nu mai potemu suplini. Aceste ca respunso a celora, carii reclamara numeri de acuma-su doi—trei ani!

C. Manastóru. Pardon pentru gresiéla de „profesoru“ in locu de „posesoru.“ Ast'a inca nu e atâtu de curiósá ca si alta: in locu de „notariu“ — „rotariu.“ Salutare si multiamita pentru gratulare!

Gherla. Tramite-le, dar scrisórea sé fia buna, la din contra nu ni face nici unu serviciu. Deci scrisóre legibila, séu . . .

Suplementu I.: „Cavalerii noptii“ tomulu II, col'a XII.

Suplementu II: Modcle de lucruri femeiesci.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.

Cu esemplare complete mai potemu inca servi din inceputulu anului.